

**ЕЛЕМЕНТАРНИЙ
РОСІЙСЬКО – УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК
ТЕРМІНІВ З НАРИСНОЇ ГЕОМЕТРІЇ,
ІНЖЕНЕРНОЇ ТА КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ**

ДОНЕЦЬК 2004

**ЕЛЕМЕНТАРНИЙ
РОСІЙСЬКО – УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК
ТЕРМІНІВ З НАРИСНОЇ ГЕОМЕТРІЇ,
ІНЖЕНЕРНОЇ ТА КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ**

Розглянуто на засіданні кафедри
нарисної геометрії та інженерної
графіки

Протокол № від .2005 р.

Затверджено

на засіданні навчально-видавничої
ради ДонНТУ

Протокол № від .2005 р.

ДОНЕЦЬК 2004

УДК 004.656

Елементарний російсько – український словник термінів з нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки (для студентів усіх спеціальностей, крім економічних) /Укл. А. Ф. Коломієць, А. І. Горбатих. – Донецьк: ДонНТУ, 2004. – 16 с.

Наведені найбільш уживані терміни та словосполучення з нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки.

Для викладачів та студентів вищих навчальних закладів, які вивчають нарисну геометрію, інженерну та комп'ютерну графіку. Може бути корисним для науковців та програмістів.

Укладачі:

А. Ф. Коломієць, проф.
А. І. Горбатих, асист.

Відп. за випуск

І. А. Скидан, проф.

ЗАВДАННЯ СЛОВНИКА ТА ЙОГО ОБСЯГ

Підготовка словника термінів та виразів з нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки зумовлена необхідністю викладання цих дисциплін державною мовою та відсутністю достатньої кількості навчальної, методичної і довідкової літератури. Конкретне його призначення – це бути посібником при переході викладання графічних дисциплін українською мовою, а також правописним довідником.

Словник покликаний задовольняти потреби мовної практики, розширення словникового запасу, які виникають на лекціях, практичних заняттях та при розв'язанні задач геометричного моделювання.

Словник може бути корисним при укладанні навчальних та методичних документів і посібників.

Загалом словник містить у собі близько 800 російських слів та словосполучень з перекладом їх на українську мову.

При укладанні словника використано такі лексикографічні та спеціальні джерела:

1. Російсько – український словник, т. т. 1-3,- К.: “Наукова думка”, 1970
2. Російсько – український технічний словник. – К.: Держтехвидав УРСР, 1961
3. Українсько – російський словник, т.т. I – VI, - К: вид-во АН УРСР, 1953 – 63.
4. Українсько – російський словник, - К.: вид – во АН УРСР, 1984.
5. Михайленко В. Є., Найдиш В. М. Тлумачення термінів з прикладної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки. – К.: Урожай, 1998. – 200 с.: іл.

ПОБУДОВА СЛОВНИКА

Слова, що мають в російській та українській мовах однаковий напис, до словника не внесені, наприклад, *абрис – абрис, агрегат – агрегат*.

Російські слова та відповідники до них подані у їхній початковій формі:

іменники – у називному відмінку однини;

прикметники та дієприкметники – у називному відмінку однини чоловічого роду;

дієслова – в інфінітиві.

У словнику визначені тільки окремі характерні риси словозміни:

1. Родовий відмінок однини

а) іменників чоловічого роду, які мають закінчення в цьому відмінку –у, -ю, а не –а, -я, наприклад, колектив, -ву, рубідій, - дію;

б) якщо іменник вживається із закінченням – у, - ю і – а, - я, то вказані обидві ці форми, наприклад, *стіл, стола і столу*.

2. Перша та друга відміна однини дієслова, наприклад, *впровадити*,

-джу, -диш.

Ононіми, тобто слова однакового звучання і з однаковим написанням, але різні за змістом, подані в технічному, математичному та ін. значеннях і тільки в деяких інших значеннях для порівняння, наприклад, *минута (часть градуса)* – *мінута*, *минута (время)* – *хвилина*.

Крім того, слід зауважити, що деякі слова, які подано окремо, повторюються в специфічних словосполученнях, наприклад, *изделие* – *виріб*, *обозначение (изделий)* – *позначення (виробів)*.

А

Абразивы – абразиви, -вів.
Абстрагирование – абстрагування.
Абстрагированный – абстрагований.
Абсцисса – абсциса, -си.
Автоматизация – автоматизація, -ії.
Автоматизированное проектирование – автоматизоване проектування.
Автоморфизм – автоморфізм, -му.
Автосборка – автоскладання.
Аддитивный – адитивний.
Адиабата – адиабата, -ти.
Адрес – адреса.
Азбука (алфавит) – абетка, -и, -ток.
Азбучный – абетковий (абеткувати, -кую, -куєш – располагать в алфавитном порядке).
Азотирование – азотування.
Аксиома – аксіома, -и.
Аксонметрия – аксонометрія, -ії.
Алгоритм (удаление невидимых линий) – алгоритм, -у скануючої прямої (видалення невидимих ліній).
Анаглиф – анагліф, -а.
Аналитическая (алгебраическая) геометрия – аналітична (алгебраїчна) геометрія, -ії.
Аппарат проецирования – апарат, -та проєкціювання.
Аппликата – апліката, -ти.
Аппроксимация – апроксимація, -ії.
Армированная (деталь) – армована (деталь), -ної.
Архимедова спираль – Архімедова спіраль, -і.
Асбест – азбест, -ту.
Ассиметрия – асиметрія, -ії.
Астроида – астроїда, -ди.

Атрибуты объекта – атрибути об'єкта, -ту.

Аффинное преобразование – афінне перетворення.

Б

Баббит – бабіт, -ту.
Базисное графическое программное обеспечение – базисне графічне програмне забезпечення.
Барашек – баранчик, -ка.
Безосная система – безосна система.
Безукоризненный (безупречный) – бездоганий.
Безусловность – безумовність, -ності.
Безуспешный (тщетный) – невдалий, марний.
Бесконечность – нескінченність, -ності.
Бессмысленный – безтямний, -ого.
Биение – биття.
Бинарная операция – бінарна операція, -ії.
Биссектриса – бісектриса, -и.
Биссекторная – бісекторна.
Бит – біт, -а.
Бланк-чертеж – бланк-креслення.
Бобышка – бобишка, -ки.
Боковая (поверхность) – бічна (поверхня).
Бочкообразность – бочкоподібність, -ності.
Брианшона теорема – Бріаншона теорема.
Брошуровать – брошурувати, -рую, -руєш.
Буква – літера, -ри, буква, -ви.
Буквенное обозначение – літерне (буквенне) позначення.
Булева операция (алгебра) – Булева операція, -ії (алгебра).

Бумага (чертежная) (и как документ) – папір, -перу (креслярський).

Буравить – свердли́ти, свердлува́ти, -люю, -луєш, буравити, -влю, -виш.

Бурение – буріння, свердлення, свердління, свердлування

В

Вальцевание – вальцювання.

Вальцевать – вальцюва́ти, -цюю, -цюєш.

Вариационное (векторное) исчисление – ва́ріаційне (векторне) обчислення.

Вертывать, вернуть – вкручува́ти, -чую, -чуєш.

Ввинчивать – угвинчува́ти, -чую, -чуєш, -укручува́ти, -чую, -чуєш, увірчува́ти, -чую, -чуєш.

Вдоль – уздовж.

Верхнее (нижнее) предельное отклонение – верхнє (нижнє) граничне відхилення.

Взаимно однозначное соответствие – взаємно однозначна відповідність, -ності.

Взаимозаменяемость – взаємозамінюваність, -ності, взаємозамінність, -ності.

Взгляд – погляд, -у.

Вид – вигляд, -ду.

~дополнительный – додатковий, -ого;

~местный – місцевий, -ого;

~основной – основний, -ого;

~сверху – зверху;

~сзади – ззаду;

~слева – зліва;

~снизу – знизу;

~спереди – спереду (головний, -ого вигляду);

~справа – справа.

Видимость – видимість, -ності.

Видоизменяемость – видозмінність, -ності, видозмінюваність, -ності.

Винтовая – гвинтова, -ої.

Винторезный – гвинторізальний.

Внедря́ть, внедри́ть – впроваджува́ти, -жую, -жуєш, впровадити, -джу, -диш.

Внешний (угол) – зовнішній (кут), зверхній.

Внутренняя геометрия поверхности – внутрішня геометрія поверхні.

Внутреннее координирование – внутрішнє координування.

Вогнутость – угнутість, -ності.

Возврата ребро (точка) – звороту ребро (точка).

Вокруг – навколо, навколо.

Вообразить – уявити, -ляю, -ляєш.

Воронение – воронування.

Восприимчивость – сприйнятливість, -ності, схильність, -ності.

Воспроизведение (воссоздание) – відтворення, відтворювання.

Вращательный – обертальний.

Вращение – обертання.

Вредный – шкідливий, -ого.

Вторая квадратичная форма – друга квадратична форма.

Вторичная проекция – вторинна проєкція, -ції.

В частности – зокрема і зокрема.

Выбор главного изображения – вибір, -бору, головного зображення.

Выносной элемент – виносний елемент, -та.

Вынужденный – змушений, вимушений, примушений.

Выпрямление кривой – випрямлення (розгортання) кривої.

Выпуклый – опуклий, -лого.

Высотой (какой-то высотой) – заввишки.

Г

Гаечный ключ – гайковий ключ, -ча
Гармоническая четверка точек – гармонійна, -ної четвірка, -ки точок
Гауссова кривизна – Гауссова кривина.
Гексаэдр – гексаедр, -ра.
Геометрия – геометрія, -ії.
Гипербола гіпербола.
Гиперболический параболоид – гіперболічний параболоїд, -да.
Гиперплоскость – гіперплощина.
Гипертрохоида – гіпертрохоїда.
Главный – головний, -ного.
Гладкая кривая – гладка (регулярна) крива, -вої.
Глубиномер – глибиномір, -міру.
Гнездо – гніздо, -да.
Гомология – гомологія, -гії.
Гомотетия – гомотетія, -тії.
Горизонтально проецирующая плоскость (прямая) - горизонтально проєкціювальна площина (пряма).
Грамматика графов – грамати́ка графів.
Графика инженерная – графіка інженерна.
Графический – графічний.
Графопостроитель – графопобудувач, -ча.

Д

Давление – тиск, -у.
Движение – рух, -ху.
Двойной – подвійний, -ного.
Двойственности принцип – двоїстості принцип, -пу.
Двоичная система исчисления – двійкова система числення.

Двугранный (угол) – двограний (кут).

Двумерный – двомірний, -ного.
Деление окружности на равные части – поділ кола на рівні частини.
Деталирование – деталювання.
Диагональ – діагональ, -лі.
Диаграмма – діаграма.
Диалог – діалог, -гу.
Диаметр – діаметр, -ра.
Дизъюнкция - диз'юнкція, -ції.
Диметрия – диметрія, -ії.
Динамический (чертеж) – динамічне, -ного (креслення).
Дискретизация – дискретизація, -ції.
Дифференциальная геометрия – диференціальна, -ної геометрія, -рії.
Дифференцировать – диференціювати, -цією, -цієюш.
Длина – довжина.
Длиной (какой-то длиной) – завдовжки.
Додекаэдр – додекаедр, -ра.
Допуск – допуск, -ку.
Драйверы графических устройств – драйвери графічних пристроїв.
Дюпена индикатриса – Дюпена індикатриса.

Е

Единая система допусков и посадок – єдина система допусків та посадок.
Единая система конструкторской (технической) документации – єдина система конструкторської (технічної) документації.
Единица сборочная – одиниця - ці, складальна, -ної.

Ж

Жесткость (пружины) – жорсткість (пружини), (ребро жорсткості).
Жесть – жерсть, -ті.

З

Заготовка – заготовка, заготівка.
Заключение – висновок.
Замкнутая (ломаная) – замкнута – тої, (ламана), -ної.
Заострения точка – загострення точка.
Запрос – запит, -ту.
Заусенец – задирка і задирка.
Зацентрировать – зацентрувати, -рую, -руеш.
Зацепление (как соединение) – зачеплення.
Защитное покрытие – захисне покриття.
Звездочка – зірочка.
Зенкерование – зенкерування.
Золотое сечение – золотий переріз, -зу.
Зубья – зубці.

И

Изгибание (поверхности) – згинання (поверхні).
Изделие – виріб, -робу.
Изменение параметров – зміна параметрів.
Измерение (четвертое) – вимір, -ру (четвертий).
Измеримость – вимірність, -ності.
Износ – знос, -у.
Износостойкость – зносостійкість,

-ості.

Изображение – зображення.

Изобретение – винахід, -ходу.

Изолированный – ізольований.

Изометрия – ізометрія, -ії.

Икосаэдр – ікосаедр, -ра.

Иллюминировка – ілюмінування.

Инвариантность – інваріантність.

Инверсия – інверсія, -ії.

Инволюция – інволюція, -ії.

Инициализация – ініціалізація, -ції.

Инструменты чертежные – інструменти креслярські.

Изгибание (поверхности) – згинання поверхні.

Интерактивное графическое пространственное проектирование – інтерактивне графічне просторове проектування.

Информатика – інформатика.

Искажение – спотворення.

Исходные данные – вихідні дані.

Исходный профиль – початковий профіль.

К

Калибр – калібр, -ру.

Калька карандашная – калька олівцева

- бумажная – паперова,
- светочувствительная – світлочутлива.

Каналовая (поверхность) – каналова (поверхня).

Карандаш – олівець.

Карандашный – олівцевий.

Кардиоида – кардіоїда.

Каркасно-параметрический метод – каркасно-параметричний метод, -ду.

Касание – дотик, -ку.

Касательная (прямая, плоскость) – дотична (пряма, площина).

Кассини овал – Кассіні овал, -лу.
Катеноид – катеноїд, -ду.
Квадратичная форма – квадратична форма.
Клавиатура – клавiатура.
Классы прочности (точности) – класи міцності, (точності).
Клеймение – клеймування.
Коллинеация – колінеація, -ції.
Командный язык – командна мова.
Конгруэнтность – конгруентність, -ності.
Коникограф – конікограф.
Коническая (поверхность) – конічна.
Конические сечения – конічні перерізи.
Конкурировать – конкурувати, -рую, -руєш.
Конкурирующий (-щие точки) – конкуруючий, -чого, (-чі).
Коноид – коноїд, -їда, -їду.
Конструктивная геометрия – конструктивна геометрія.
Конусность – конусність, -ності.
Конфигурация – конфігурація, -ції.
Конхоида – конхоїда.
Концептуальный – концептуальний.
Координаты – координати.
Копия – копія, -ії.
Копирование – копіювання.
Корректирование – коректування.
Корригирование – коригування.
Конъюнкция – кон'юнкція, -ції.
Коэффициент – коефіцієнт.
Кривая второго порядка – крива другого порядку,
    ~лекальная – лекальна;
    ~ошибок – похибок.
Кривизна – кривина.
Круговой – круговий.
Кручение – скрут, -ту.
Кубический, -ая – кубічний, -на.
Курсор – курсора, -ра.

Л

Лагранжа интерполяционная формула – Лагранжа інтерполяційна формула.
Лакокрасочный – лакофарбовий.
Легирование – легування.
Легированный – легованийий.
Линейка – лінійка.
Линейное – лінійне.
Линейность – лінійність.
Линейчатая – лінійчаста.
Линейный – лінійний.
Линия – лінія,
    ~выносная – виносна;
    ~винтовая – гвинтова, -вої;
    ~зацепления – зачеплення;
    ~ломаная – ламана, -ної;
    ~обрыва – обриву;
    ~общего положения – загального положення;
    ~осевая – осьова;
    ~очерковая – обрисова (контурна);
    ~пересечения – перетину;
    ~размерная – розмірна, -ної;
    ~разомкнутая – розімкнена, -ної;
    ~ската – схилу, скочування;
    ~уровня – рівня;
    ~центровая – центрова, -вої;
    ~штрихпунктирная – штрихпунктирна, -ної.
Лист (бумаги) – аркуш (паперу).
Литера – літера.
Логарифмическая спираль – логарифмічна спіраль, -лі.
Логические устройства – логічні пристрої, -роїв.
Лужение – лудіння, лудження, біління.
Луч – промінь, -меню.
Любитель – аматор.

М

Макетирование – макетування.
Маркировка – маркування.
Масса – маса.
Масштабирование – масштабування.
Матрица – матриця.
Машинная графика – машинна графіка.
Меднение – міднення.
Мебиуса лист – Мебіуса листок, -тка.
Медиана – медіана.
Метрический – метричний.
Метрология – метрологія, -гії.
Метчик – мітчик, -ка.
Механизм – механізм, -ма, -му.
Минимальный – мінімальний, -ого.
Минус – мінус, -са.
Минута (часть градуса) – мінута, (время) – хвилина.
Многогранник - багатогранник, багатогранник, -ка.
Многогранность – багатогранність, -ності.
Многозначительный – багатозначний.
Многомерный – багатовимірний.
Многоотраслевой – багатогалузевий.
Многоугольник – многокутник, ка.
Многостаночный – багатостатний.
Многочлен – многочлен, -на.
Множество – множина, -ни.
Множитель – множник, -ка.
Моделирование – моделювання.
Мышь – миша, -ші.

Н

Набор – набір, -ру.

Надпись – напис.
Наводящий – навідний.
Наименование – найменування.
Накатывание – накатування.
Наклон – нахил, -лу, нахилення, схил, -лу, схилок, -лку.
Наклонная (плоскость) – похила, -лої (площина).
Наклонный – похилий.
Нанесение – нанесення.
Направление – напрям, -му, напрямок, -мку.
Направляющий – напрямний.
Насыщенность – насиченість, -ності.
Натуральный – натуральний.
Начертательная геометрия – нарисна геометрія.
Недовод резьбы – недовід різі.
Недорез – недоріз, -різу.
Недостаточность – недостатність, -ності.
Недостаточный – недостатний.
Независимость – незалежність, -ності.
Некруглость – некруглість, -лості.
Нелинейчатые (поверхности) – нелінійчаті і нелінійчасті.
Непараллельность – непаралельність, -ності.
Неперпендикулярность – неперпендикулярність, -ності.
Неподвижный – нерухомий.
Неполное – неповне.
Неравенство – нерівність, -ності.
Неразъемные соединения – нерознімні з'єднання.
Несимметричность – несиметричність, -ності.
Несобственный – невласний.
Несоосность – неспіввісність, -ості.
Неэвклидова геометрия – неевклідова геометрія.
Неявная операция – неявна операція.

Никелирование – нікелювання.
Ножка зуба – ніжка зуба.
Номинальный – номінальний, -ного.
Номография – номографія, -фії.
Нормализация – нормалізація, -ції.
Нормальная (кривизна) – нормальна, -ної.
Нутромер – нутромір, -ра.
Ньютона интерполяционная формула – Ньютона інтерполяційна формула.

О

Обводка чертежа – обведення креслення.
Обозначение – позначення.
Образование (создание) – утворення, утворювання.
Образование (обучение) – освіта.
Образующая – твірна.
Обрыв – обрив, -ву.
Обтекаемая форма – обтічна форма.
Общее положение – загальне положення.
Обучение – навчання.
Объединение множеств – об'єднання множин.
Объект – об'єкт, -та.
Объем – об'єм, -му.
Овоид – овоїд, -а.
Огибать (опоясывать) – обводити вокруг чего-либо – обгинати, -наю, -наєш, обігнути.
Огибающая – обвідна, -ої.
Ограниченный – обмежений, обмежований, оточений.
Опилки – тирса, -и, (металічні) ошурки.
Опилочный – тирсовий, -ого.
Ориентация – орієнтація, -ції.
Ортогональная (проекция) – ортогональна (проєкція).

Основание – 1) *мат.* – основа; 2) фундамент – основа, підвалина; 3) причина, мотив – підстава.
Основания геометрии – основи геометрії.
Основной – основний.
Особая точка – особлива -ої точка.
Ось – вісь, *p.* вісі, *мн.* осей.
Отверстие – отвір, -ору.
Отжиг – відпал, -лу.
Отклонение – відхилення.
Отливка – відливок, -вка.
Относительно – відносно, щодо.
Отображение – відображення.
Отрезок – відрізок, -ка.
Отсек (плоскости) – відтинок, -нку.
Очерк (поверхности), очертание – обрис.

П

Пакет прикладных программ – пакет прикладних програм.
Палитра цветов – палітра кольорів.
Параболоид – параболоїд, -да.
Параллельный перенос – паралельне перенесення.
Параметры – параметри, -ів.
Параметризация – параметризація, -ії.
Параметрические уравнения – параметричні рівняння.
Паяние – паяння.
Перегиба точка – перегибна точка.
Передача – передача, ~зубчатая – зубчаста, -ої, ~ременная – пасова, -ої, ~цепная – ланцюгова, -ої.
Передаточное число – передаточне число.
Перекрестие – перехрестя.
Пересечение (поверхностей, множеств) – перетин (поверхонь, множин).

Пересечь – пертнути.
Перерезать – перетяти.
Персонализация диалога – персоналізація діалогу.
Печатная плата – печаткова плата.
Печатающее устройство – друкувальний пристрій, -ою.
Печатный станок – друкарський верстат.
Пиксел – піксел, -лів.
Пирамида – піраміда.
Планиметрия – планіметрія, -ії.
Планшет графический (кодирующий) – планшет графічний кодувальний.
Пластмасса – пластмаса.
Пособие (учебн.) – посібник, -ка;
(помощь) – підмога, допомога.
Пособие наглядное – посібник наочний.
Пособия наглядные – приладдя наочне.
Плоскость - площина
~биссекторная – бісекторна;
~картинная - картинна, -ої;
~наклонная - похила, -ої;
~секущая - січна, -ої.
Поверхность – поверхня, -хонь.
Поверхность вращения с постоянной криволинейной образующей – поверхня обертання зі сталою криволінійною твірною.
Поверхности развертываемые – поверхні розгортні.
Подобие – подібність, -ності.
Позиционная система исчисления – позиційна система числення.
Показатель – показник, -а.
Покрытие – покриття.
Полигональный – полігональний.
Последовательность – послідовність, -ності.

Постоянный (неизменный) – постійний.
Постоянная величина – стала величина.
Представление:
~понимание – уявлення;
~к осмотру –представлення, подавання;
~театр. – вистава.
Пример – приклад, -у.
Прилегающий приставленный – притулений, -ого.
Продольный – поздовжній, поздовжній, -нього.
Проективный – проективний.
Проектирование – проектування.
Проекция – проєкція, -ії.
~косоугольная – косокутна; -ої,
~наложенная – накладена, -ої;
~прямоугольная – прямокутна.
Проецирующий, -ая – проєкціювальний, -на.
Производная – похідна, -ої.
Произвольный – довільний, -ого.
Пространство – простір, -ору.
Пространственные кривые – просторові криві.
Прямая – пряма, -ої.
Пучок – жмут(ок), -тку.

Р

Рабочая область визуализации – робоча область візуалізації.
Равные фигуры – рівні фігури.
Равносторонний – рівносторонній.
Радиян – радіан.
Радиус – радіус, -са.
Радиусомер – радіусомір, -ру.
Развертка (поверхности) – розгортка.

Развертываемая (поверхность) – розгортна, -ної.

Размер - розмір, -ру
~габаритный – габаритний,
~истинный – дійсний, -ого,
~номинальный – номіналь-
ний,
~относительный – відносний,
~предельный – граничний.

Размерные цепи – розмірні ланцю-
ги, -ів.

Разметка – розмітка.

Размножение чертежей – розмно-
ження креслень.

Разделка кромок – обробка кромок.

Разрез – розріз, -зу:
~ломаный – ламаний;
~наклонный – похилий;
~поперечный – поперечний;
~продольный – поздовжній;
~ступенчатый – ступінчас-
тий.

Разрыв – розрив, -ву.

Разъемный - рознімний.

Расположение – розташування.

Расстояние – відстань, -ні.

Регенерация – регенерація, -ії.

Редактирование – редагування.

Режущий - різальний.

Резьба (у техніці) – різь, -зі.
(по дереву) – різьба.

Резьбовой - різьбовий.

Резьбомер - різьмір.

Рейка гибкая (зубчатая) – рейка
гнучка (зубчаста).

Решать – рзв’язувати, -зую, -зуеш.

Решение (процесс) – розв’язування,
(результат) – розв’язок.

Решение (принимается) – рішення.

Родственное соответствие –
споріднена відповідність.

Розы (спец.) - рози,
(бот.) – троянди.

Ряды предпочтительных чисел –
ряди переважних чисел.

С

Самокасание – самодотик.

Самопересечение – самоперетин.

Сборочная единица – складальна
одиця.

Сварка - зварювання.

Сварной шов - зварний шов.

Сверло - свердло, -для, свердел.

Сдвиг - зсув, -ву.

Секущая (плоскость) – січна, -ої.

Семейство (линий) – сім’я.

Серебрение – сріблення.

Сеть (совокупность) линий – сітка,
мережа ліній.

Сечение (фигура) – переріз,
с. (операция) – перетин, пере-
тинання.

Сечения:

~вынесенные – винесені;

~наложенные – накладені.

Симметрия – симетрія, -ії.

Синусоида – синусоїда, -и.

Система автоматизированного про-
ектирования (САПР) – система ав-
томатизованого проектування
(САПР).

Сканирующая строка – скануючий
рядок.

Скат (крыши) – скат, -ту, схил, -лу.

Складывание чертежей – складання
креслень.

Скрещивающиеся прямые –
мимобіжні прямі.

След - слід, -ду.

Слиток - зливоч.

Слой - шар, -ру.

Сложное отношение – складне
відношення.

Смешанный – мішаний.

Совпадать – збігатися, -єшся.

Совпадение – збіг, -гу.
Соединение – з'єднання:
~болтом – болтом;
~внахлестку – внапусток;
~впритык – впритул;
~встык - встик;
~заклепочное – заклепове;
~пайкой - паянням;
~сварное - зварне;
~склеиванием – склеюван-
ням;
~шлицевое – шліцьове;
~шпоночное – шпонкове.
Сопрягаемые (размеры) – спряжені
розміри
Сопряжение – спряження, сполу-
чення.
Сопряженные (поверхности) –
спряжені поверхні.
Софокусные (конфокальные) кри-
вые – співфокусні (конфокальні)
криві.
Спецификация – специфікація, -ії.
Спираль – спіраль, -лі.
Сплавы - сплави:
~алюминиевые – алюмінієві;
~магниеые – магнієві;
~медные - мідні.
Сплошной – суцільний, -ого.
Справочный – довідковий.
Спрямяющая плоскость – спрямна
площина.
Средняя кривизна – середня криви-
на.
Стереометрия – стереометрія.
Стрикционная линия – стрикційна
лінія (горлова).
Строфоида – строфоїда.
Сферическая индикатриса – сфе-
рична індикатриса.
Схема - схема:
~общая – загальна;
~гидравлическая –
гідравлічна;

~кинематическая –
кінематична;
~пневматическая – пневма-
тична;
~соединений – з'єднань;
~электрическая – електрична.
Схема деления изделия на состав-
ные части – схема поділу виробу на
складові частини.

Т

Таблица - таблиця, -ці.
Твердость - твердість:
~по Бринелю – за Брінелем;
~по Виккерсу – за Віккерсом;
~по Роквеллу – за Роквеллом.
Текстовой – текстовий, -ого.
Телесный угол – тілесний кут.
Тело вращения – тіло обертання.
Теория информативности – теорія
інформативності.
Термическая обработка – термічна
обробка, оброблення.
Тетраэдр – тетраедр, -ра.
Тест видимости – тест, -ту
видимості.
Техническое - технічне:
~задание – завдання;
~описание – т-ий опис, -у;
~рисование – рисування;
~требование – т-а вимога;
~условие - т-а умова.
Технические средства САПР – тех-
нічні засоби САПР.
Технологичность – технологічність,
-сті.
Тиражирование – тиражування.
Титульный - титульний, ого.
То есть - тобто.
Тождество - тотожність.
Тождественно – тотожно.
Ток (эл.) – струм, -му.

Толковать (истолковывать) – тлумачити, -чу, -чиш.
Торцевой – торцевий, -ого.
Точка схода – точка сходу.
Траектория – траєкторія, -ії.
Трансцендентный – трансцендентний.
Трапеция – трапеція, -ії.
Требования к – вимоги до:
    ~детали - деталі;
    ~изделию - виробу;
    ~конструкции – конструкції.
Третьестепенный – третьорядний.
Треугольник – трикутник, -а.
Трехвершинник – тривершинник, -а
Трехгранник сопровождающий – тригранник супровідний.
Трехгранный – тригранний.
Трехмерный – тривимірний.
Трехцветный – триколірний.
Триангуляция – триангуляція, -ії.
Триэдр – триєдр, -ра.
Трохоида – трохоїда, -ди.

У

Угловой - кутовый, -ого.
Угол (мат.) - кут, -та.
Угол (здания, улицы) –ріг, рогу.
Уголок (плиты, страницы) – ріжок, -жка,
    (комнаты) – куточок, -чка.
Узловой - вузловий.
Уклон:
    ~на дороге, местности – ухил;
    ~горная выработка – похил.
Улитка Паскаля – слимак, завиток Паскаля.
Умножение (мат.) – множення.
Управление – управління, керування.
Упрочение – зміцнення.
Уравнение – рівняння.
Уровень – рівень, рівня.

Усеченный – зрізаний, -ого.
Условности и упрощения – умовності та спрощення.
Условные обозначения – умовні позначення.
Устройство:
    ~прибор – прилад;
    ~конструктивное – будова.
Учебник – підручник.
Учебный – навчальний, учбовий:
    ~часть – навчальна частина;
    ~ое заведение – навчальний (учбовий) заклад;
    ~ый план – навчальний (учбовий) план;
    ~ый процесс – навчальний процес;
    ~ые помещения – навчальні (учбові) приміщення;
    ~ый самолет – навчальний (учбовий) літак.

Ф

Фигура - фігура.
Фитинг - фітінг.
Фланец - фланець, -нця.
Функция - функція, -ції.

Х

Ход - хід, ходу.
Хонингование – хонінгування.
Хонинговать – хонінгувати, -гую, -гуеш.
Хромирование – хромування.
Хромированный – хромований.

Ц

Центр - центр, -ра, -ру.
Центральный – центральний.
Центрирование – центрування.

Центрировать (центрировать) –
центрувати, -рую, руєш.
Центробежный – відцентровий.
Центростремительный – доцентро-
вий.
Цепной - ланцюговий.
Цепочка - ланцюжок.
Цилиндр - циліндр, -ра.
Цилиндроид - циліндроїд, -да.
Циссоида Диоклеса – цисоїда Діок-
леса.
Цементация – цементация, -ції.
Цинкование защитное – цинкуван-
ня захисне.
Цианирование – ціанування.

Ч

Частный - приватний, окремих,
поодинокий.
Червяк - черв'як, -а.
Чертеж, черчение – креслення:
~безосный ч. – безосьове к.;
~общего вида – загального
вигляду;
~сборочный – складальне.
Чертежный прибор – креслярський
прилад, -у.
Чугун - чавун, -ну.

Ш

Шабрение – шабрування.
Шар - куля, -лі.
Шарикоподшипник –
шарикопідшипник, -а.
Шевронный – шевронний.
Шероховатость – шорсткість.
Шестерня – шестірна.
Шейка (вала) – шийка.
Шкив - шків, -ва.
Шлифование – шліфування.
Шлиц - шліц, -ца.

Шлицевый – шліцьовий.
Шплинт – шплинт, -та.
Шрифт чертежный – шрифт крес-
лярський.
Штриховка – штрихування.
Штукатурить – тинькувати, -кую, -
куєш.
Штукатурка – тиньк, -ку.
Штукатуренный – тинькований.

Э

Эвклидово пространство – Евклідов
простір.
Эвольвента – евольвента.
Эволюта - еволюта.
Эквидистанта – еквідистанта.
Экран - экран, -ну.
Экстраполяция – екстраполяція, -ії.
Экспликация – експлікація, -ії.
Элемент - элемент, -а.
Электронный – електронний.
Эллипсоид – еліпсоїд, -а.
Эллипсограф – еліпсограф.
Эллиптический – еліптичний.
Эмалирование – емалювання.
Эпидиаскоп – епідіаскоп.
Эпициклоида – епіциклоїда.
Эпюр – епюр, -ра.
Эталон – еталон, -на.

Я

Язык программирования – мова
програмування.